

ЕЛЕКТРОННО ПОМАГАЛО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА ВТОРИ КЛАС ЧРЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОБЛАЧНИ ТЕХНОЛОГИИ

Коста А. Гъргов, Стефка Й. Анева, Костадин Д. Царев, Мирослава О.Томева
Пловдивски университет „Пайсии Хилендарски“
гр. Пловдив, бул. България 236

***Резюме:** Настоящата работа представя разработването на електронно помагало по български език и литература за втори клас, изцяло изградено чрез внедряване на подходящи облачни технологии, имащо за цел да повиши качеството на образователния процес и подпомогне процеса на учене на учениците, както в училище, така и самостоятелно. Разгледани са възможностите за приложение на ИТ в обучението по Български език и литература във втори клас. Реализирани са методически разработки по български език и литература от учебното съдържание за втори клас с помощта основно на програмите, включени в обучителната платформа Google G Suite – Google Drive (Гугъл диск), Google Sites (Гугъл сайтове), Google Presentations (Гугъл презентации), Google Forms (Гугъл формуляри). За уроците по четене се използва onlinequizcreator.*

***Ключови думи:** български език, литература, обучение, информационни технологии, облачни технологии*

ELECTRONIC TEACHING AID IN BULGARIAN LANGUAGE AND LITERATURE BY APPLYING CLOUD TECHNOLOGIES

Kosta A. Garov, Stefka Y. Aneva, Kostadin D. Tzarev, Miroslava O. Tomeva

***Abstract:** The present work shows the development of electronic teaching aid in Bulgarian Language and Literature for second grade which is totally based on applying of appropriate cloud technologies aiming at increasing the quality of educational process and helping the learning process of students at school and individually. The opportunities for applying information technologies in the learning of Bulgarian Language and Literature in second grade are also examined.*

Methodological studies in Bulgarian Language and Literature from the curriculum for second grade are made mainly with the help of the programmes included in the educational platform Google G Suite - GoogleDrive, GoogleSites, GooglePresentations, GoogleForms. Onlinequizcreator is used for the reading lessons.

***Key words:** Bulgarian language, literature, learning, information technologies, cloud technologies*

1. **Въведение:** Информационните и комуникационни технологии са съвременното предизвикателство за образованието. Бързото им развитие обхваща области, свързани с разработването и използването на нови методи и средства за обучение, открива нови възможности за подобряване на учебно-възпитателния процес в училище.

Факторите, които оказват влияние върху характера на обучението днес са много: динамиката на обществените процеси, повишените изисквания към всеки индивид, рязкото нарастване обема на знания, повишаване научността на познанието, ускореното развитие на съвременните поколения, развитие на електронните комуникации и др.

За да отговори на тези актуални изисквания към обучението, учителят в много случаи несъмнено трябва да потърси за свой "помощник" в работата си компютъра с неговите многобройни приложения в сферата на образованието.

В настоящия момент фокусът в началното училище е върху възможностите за интегриране на ИКТ в обучението по учебните предмети от задължителната подготовка и използването им като инструмент за повишаване на ефективността на образователния процес. Като средство за подобряване качеството на обучението те следва да съдействат за повишаване на мотивацията на учениците за участие в учебния процес. Целта за интегрирането на ИКТ в обучението на учениците от I – IV клас е свързана с:

- Разширяване и обогатяване средата на обучение;
- Подобряване на обучението чрез ефективно въведени ИКТ;
- Повишаване степента на използване на компютрите в рамките на учебния процес;
- Повишаване на приноса на ИКТ по отношение на прилагане на интерактивни методи и стратегии на преподаване и учене;
- Подобряване на съществуващите статични форми на учебни материали и осъществяване на динамични мултимедийни разработки, интегриращи образ, звук, анимация и текст;
- Използване на електронни и мултимедийни учебни материали в процеса на преподаване в клас;
- Използване на тестове и материали, които да са алтернатива на конвенционалната форма на обучение.

Очевидно е, че интегрирането на информационните и комуникационните технологии в началния етап на основната образователна степен е насочено към придобиване на информационна грамотност в практичен план и поставянето на приоритети за ефективно управление на знанията, а не върху самата технология. Очакванията са свързани с позитивна промяна в отношението на учители и ученици към ролята на ИКТ в учебния процес и развиване на способността на учениците за творчество, самостоятелност и интегриран подход към ученето.

2. *Методически разработки на уроци по Български и език и литература за втори клас*

В настоящата работа са представени три методически разработки – две по български език и една по литература, като уроците са комбинирани – за нови знания и упражнение. Изложението и на трите е систематизирано и изградено в презентации, които са публикувани и споделени в облачното пространство Google G Drive. Учениците ще

получат съответният достъп до ресурсите и ще могат да по всяко време да преглеждат и затвърждават изучените знания.

Тема 1: **Разпознавам съществителното име като част на речта**

Цели:

- Да се формира понятието *съществително име* като част на речта.
- Да се усъвършенства умението за разграничаване на съществителното име от другите части на речта.

Компетентности като очаквани резултати:

- Познава съществителното име като част на речта.
- Определя рода и числото на съществителното име.

Нови понятия: съществително име

Кои думи са съществителни имена?

Напиши названията на предметите от картинките.

Съществителното име е дума, която означава предмет. Названията на предмети, хора, животни, растения, явления и чувства са съществителни имена.

Как да откриваме съществителните имена в текста?

дума

↓

Съществително име

↓

Какво е това?
Кой е това?

Открий съществителните имена. Помагай си с въпросите:
„Какво е това?“, „Кой е това?“

мама, куче, тичам, бегун, обичам, игра, уча, ученик, играчка, плетена, катеря се

Число на съществителното име

единствено число –
Съществителното име назовава един предмет.
една ябълка – ед.ч.

множествено число –
Съществителното име назовава повече от един предмет.
много ябълки – мн.ч.

Род на съществителното име

един – мъжки род
автобус – м.р.

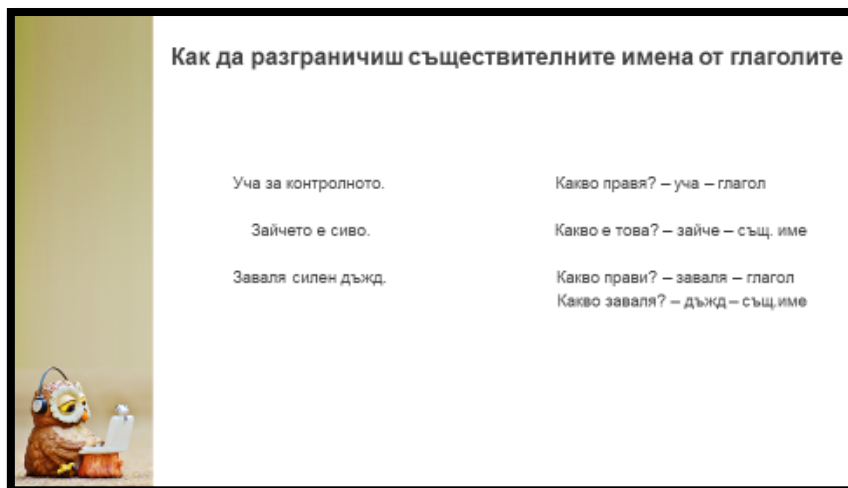

една – женски род
топка – ж.р.

едно – среден род
листо – ср.р.

Разпознавам съществителното име като част на речта – упражнение

При реализиране на упражнението е използван Google Forms (Гугъл формуляр), част от обучителната платформа Google G Suite for Education.

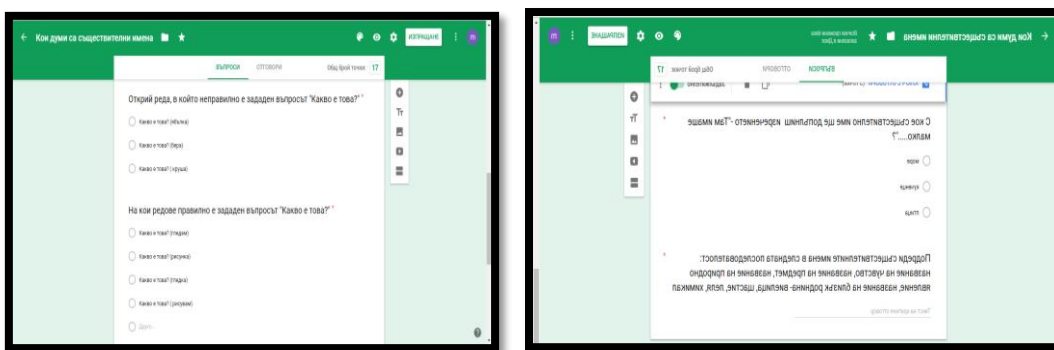
На вниманието на учениците са представени седем въпроса от които шест с множествен избор и един с кратък отговор.

Въпросите са подредени по степен на трудност в низходящ ред.

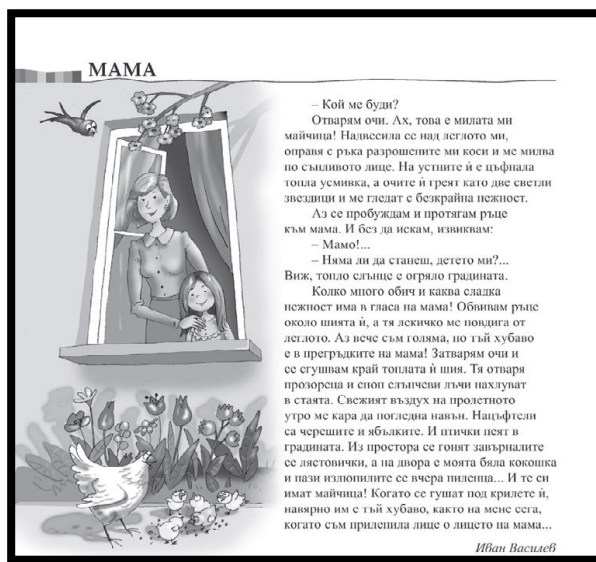
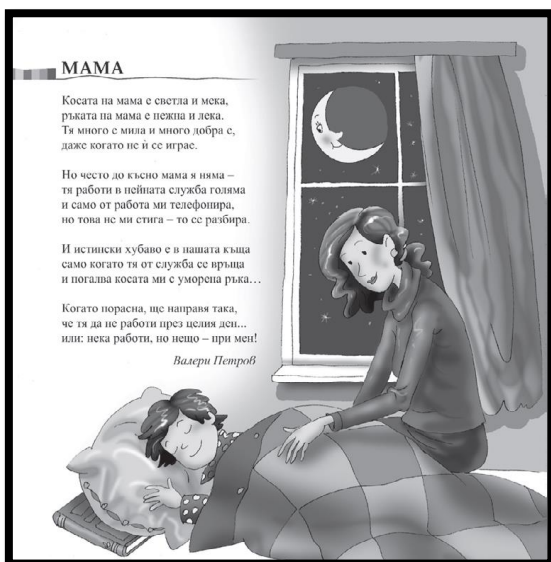
На първите три въпроса е поставена по една точка, на четвърти въпрос – 2 т., на пети въпрос- 3 т., на шести въпрос- 4 т. и на седми въпрос-5 т.

Общ брой точки : 17 т.

След решаване на теста, учениците незабавно могат да си видят оценката и правилните отговори.

Втората методическа разработка е върху урок, който носи заглавието **Разпознавам съществителни нарицателни и съществителни собствени имена**. Подходът използвам и тук е същият, както в предходната тема. Както споменахме по-рано, произведенията по литература са еднотипни и имат следният изглед:

Поставена е задача на учениците да прочетат внимателно текстовете и да отговорят на поставените въпроси, изработени с помощта на <https://www.onlinequizcreator.com>
Учениците упражняват четене с разбиране.

Четенето има огромна роля за възпитанието, образованието и развитието на учениците. Да го направи продуктивно е задача на съвременния учител.

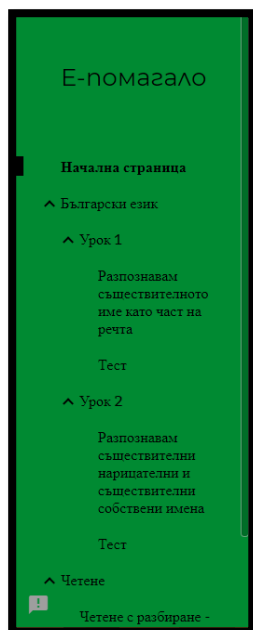
Четивната компетентност представлява една много висока степен на разбиране и усвояване както на прочетен текст, така и на по-големи смислови цялости. Нейното формиране не е еднократен акт, а продължителен процес.

Четенето с разбиране, определено от PIRLS, включва широк диапазон от умения, които структурират цялостната система на тази компетентност. Четенето включва както умения за установяване на факти в конкретна писмена форма, така и умения за интерпретиране на тези факти с различна дълбочина на зададения в текста смисъл. За постигането на това от учениците в начален етап на образование се изисква да умеят да открият както непосредствената информация от текста, така и да се основат на собствения си досегашен опит да разберат прочетеното, както и да направят една или друга интерпретация.

3. *Техническо изграждане на електронното помагало*

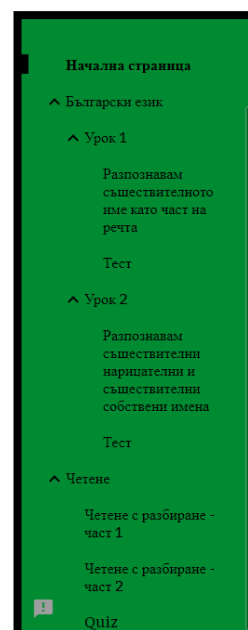
При създаването на електронното помагало по Български език и литература са използвани основно програмите, включени в обучителната платформа Google G Suite for Education – Google Drive (Гугъл диск), Google Sites (Гугъл сайтове), Google Presentations (Гугъл презентации), Google Forms (Гугъл формуляри), като също така е използвана и външна платформа за създаването на онлайн quiz (въпросници).

Създаването започна с реализацията на сайт в Google Sites, който има за цел да обобщи и структурира идеята на цялото помагало.

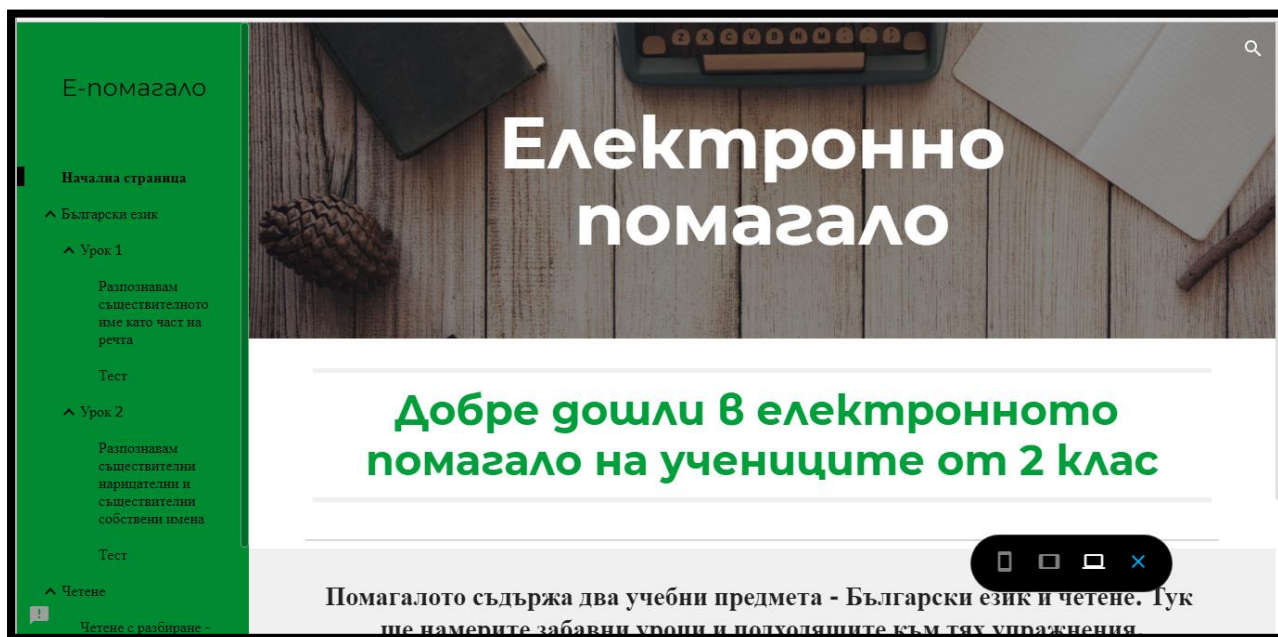
Фигура 2

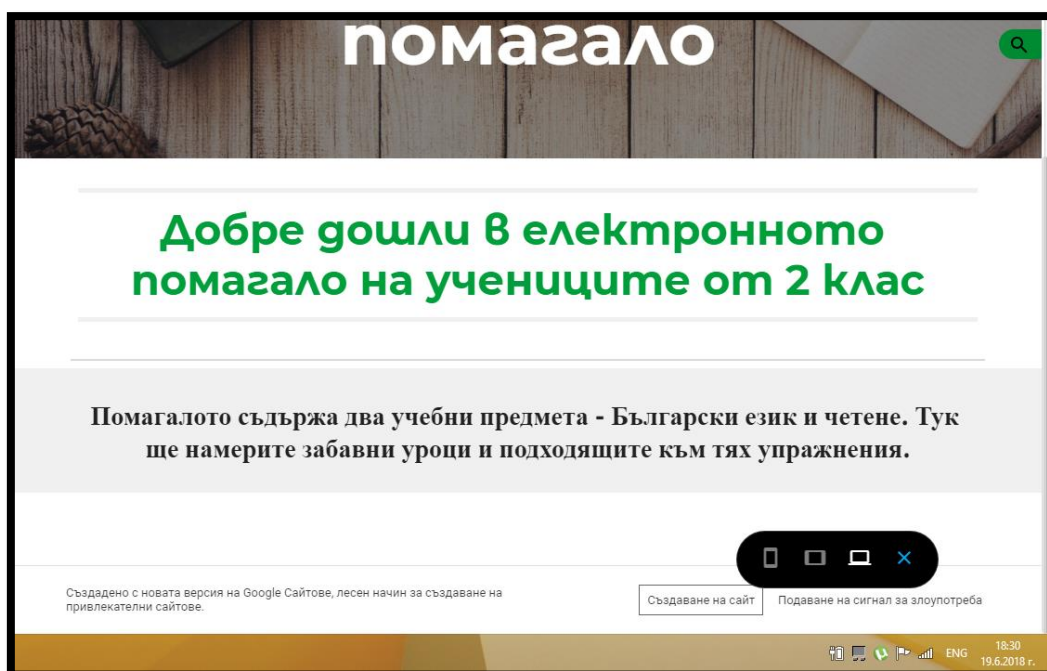
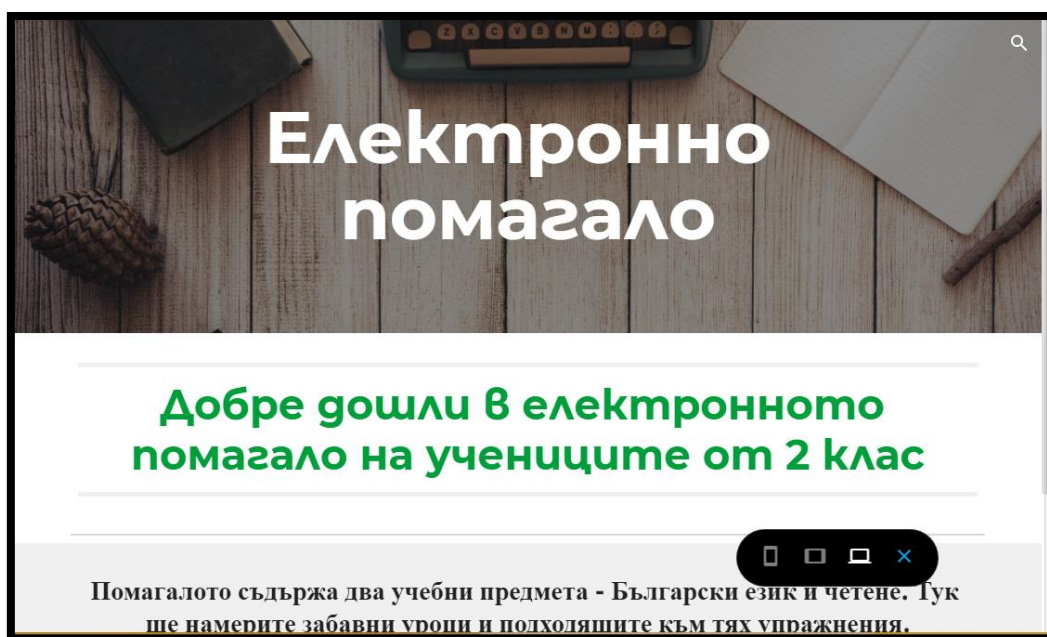
На сайта е създадена подходяща навигация, която има за цел лесно и бързо да предостави на учениците достъп до съответния урок, от който те имат нужда. За всяка учебна единица по български език има създаден урок, който е разделен на две части – теоретична и тест (Фиг.1). Уроците по четене са зададени само като методическа единица, а тестът (упражнението) към тях е създаден обобщено и за двата урока (Фиг.2).

Фигура 1

Създаване на начална страница на сайта

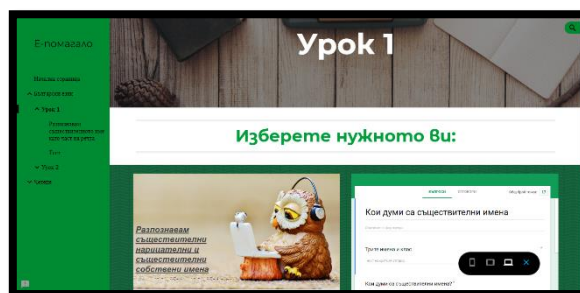

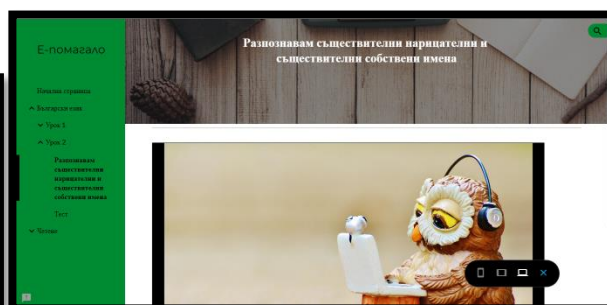
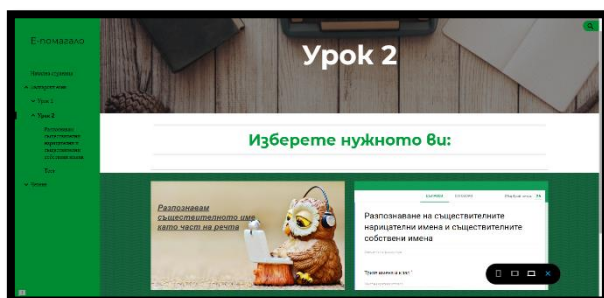
Сайтът продължава с изготвянето на началната му страница. Тук е зададено заглавието на сайта, като ясно се вижда, че има поздрав към потребителите му и текст, който показва каква е същността и основното му предназначение. В зависимост от тематиката му, дизайнерът на помагалото, може сам да прецени какво да добави на началната страница – клип, информация за себе си или екипа, който го е създал, допълнителни разяснения за работа с помагалото и др. При изготвянето на всяка една страница се използват нужните на брой текстови полета, като всяко от тях е отделено от другото, чрез включени в системата разделители. Може да зададем съответен цвят и оформление на всяко текстово поле, за да акцентираме върху съдържанието му.

Технически аспекти при изготвяне на тестовите материали по български език

При еднократно кликуване върху *Български език* в навигационната лента, се отваря показаната страница. Тя ни дава възможност да изберем съответния урок, по който ще искаме да работим.

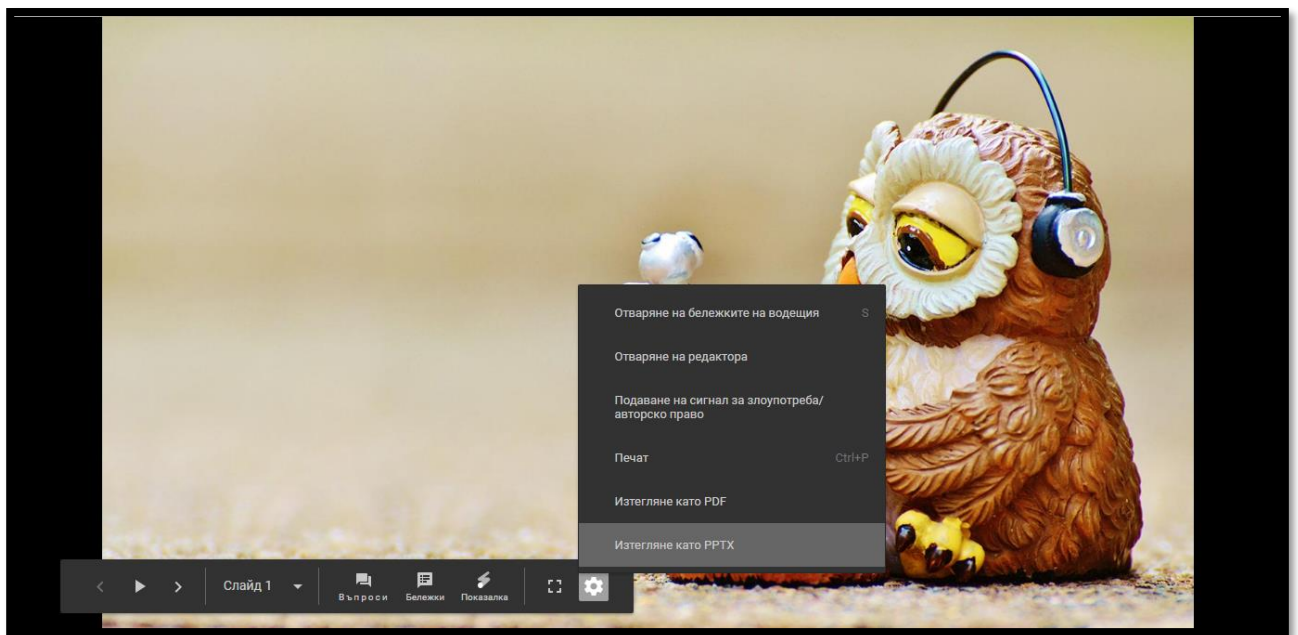
Ясно се дава възможност на съответния потребител да подбира нужните урочни единици, в зависимост от неговите нужди. Важно уточнение е, че върху всяко едно от изображенията има приложена съответната хипервръзка свързваща ни със страницата, която сме избрали.

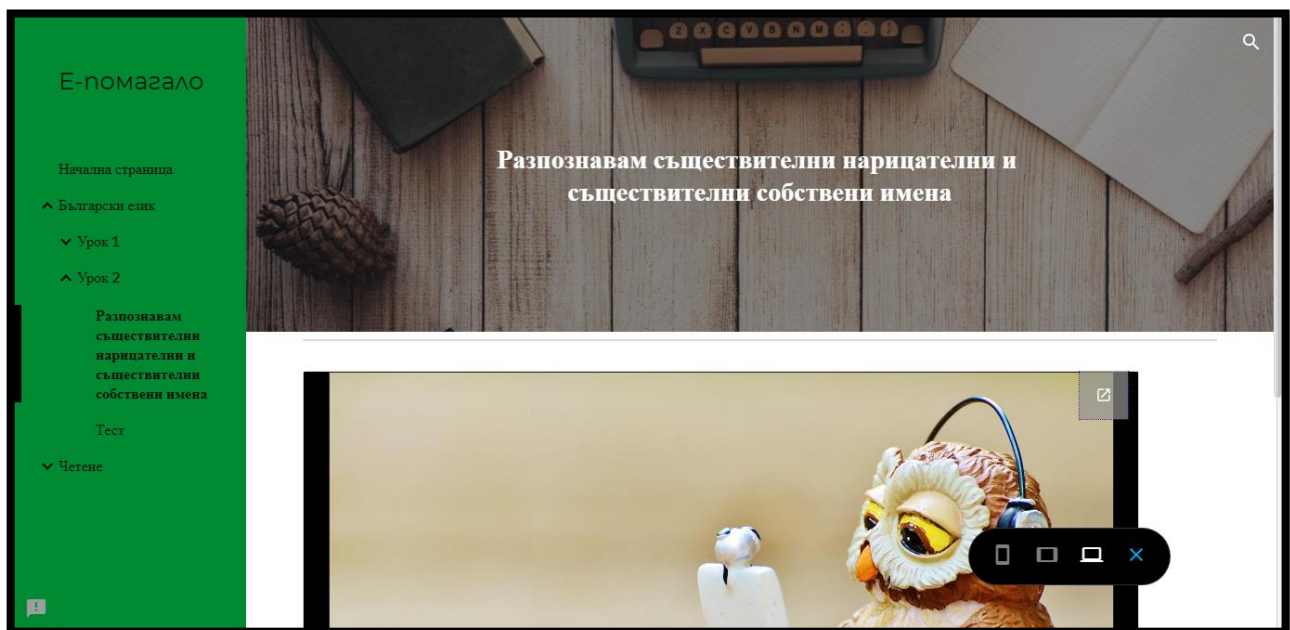
След избирането на Урок 2 и съответния теоретичен материал, се отваря страница, която съдържа Google Presentation (Гугъл презентация), която съдържа нужната ни информация за урока. Презентациите, създадени в Google G Suite, могат бързо и лесно да бъдат изпълнявани, ръководени, върху тях може да се поставят лазерна показалка, което прави презентацията много лесна и достъпна за презентира, разсъждения, за пораждаване на беседа и създаване на интерактивност по време на урока. Много често презентациите, които се създават и имат задачата да се ползват от много хора, се поставят в споделена в мрежата папка в Google Drive. Така потребителят може лесно да стигне до първоизточника, да изтегли презентацията и да работи с нея както на собствения си диск, така и офлайн на собственото си устройство.

Е-списание "Образование и развитие" ISSN
2603-3577 Брой 5, 06.2020 г.

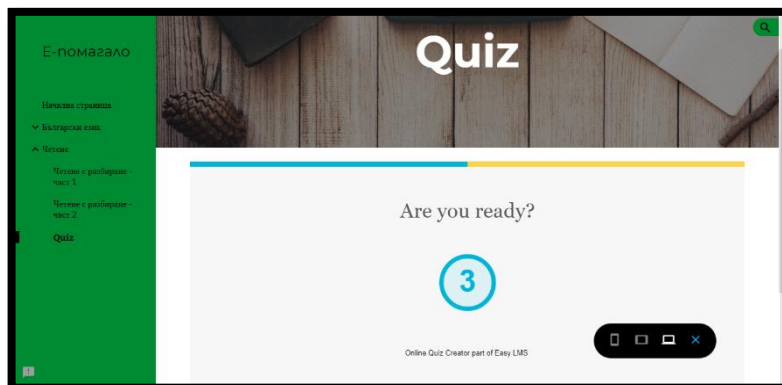
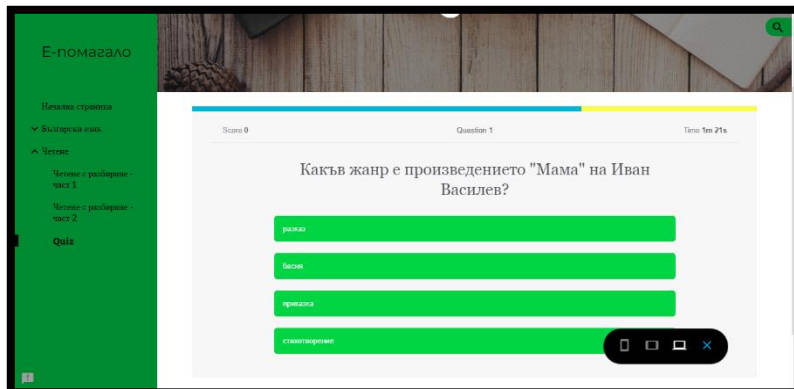
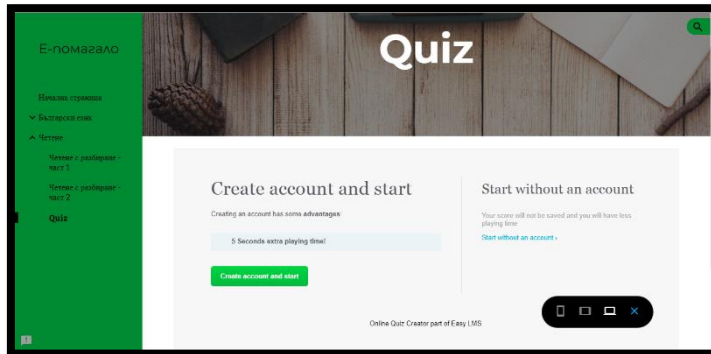

Когато сайтът е предназначен за лично (частно) ползване, може да се даде линк с хипервръзка, която да свързва потребителя с мястото, от което да си изтегли презентацията.

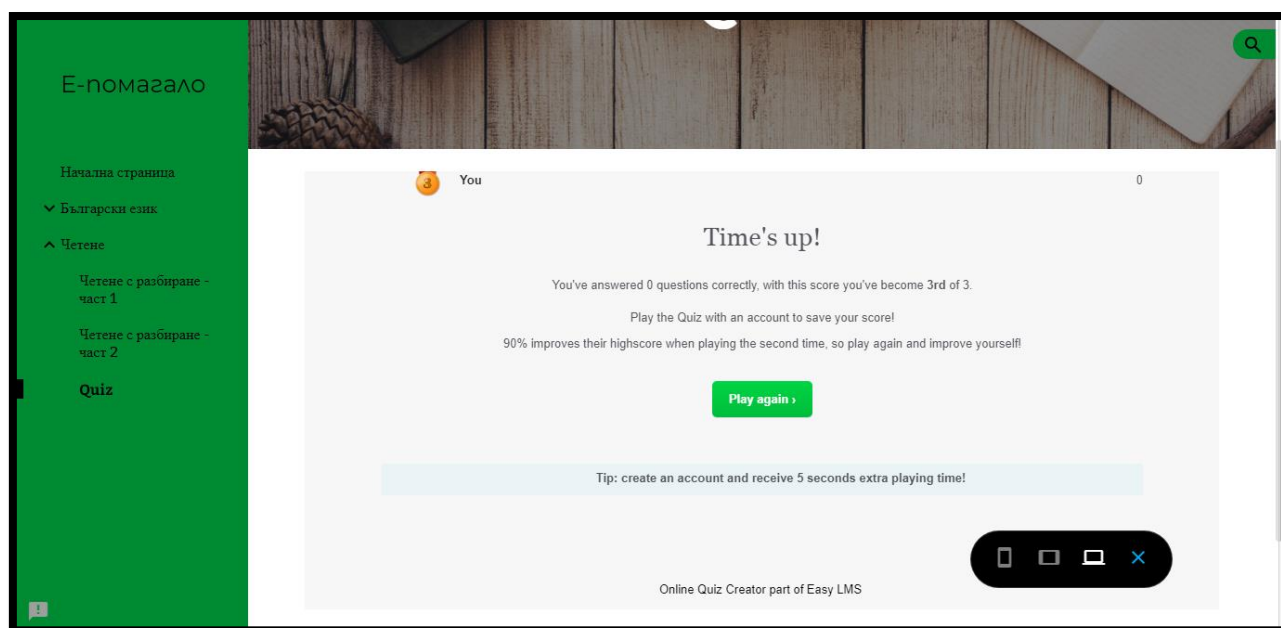

При изготвянето на теста за уроците по Български език са ползвани Гугъл формулярите, а при създаването на упражнението по Четене се използва външно приложение, което може да създаде онлайн тест (quiz).

Е-списание "Образование и развитие" ISSN
2603-3577 Брой 5, 06.2020 г.

**Е-списание "Образование и развитие" ISSN
2603-3577 Брой 5, 06.2020 г.**

Заклучение: Използването на интерактивни методи на преподаване играе важна роля за активизиране познавателната дейност на учениците и повишаване на интересите им. Традиционният учебен процес се разчупва, интересът им се повишава и те стават активни участници в него. Използването на информационни технологии в учебния процес може да повиши неговото качество, но само когато учениците бъдат активни потребители, а не пасивни наблюдатели на онова, което се вижда на екрана.

В настоящата дипломна работа бяха разгледани възможностите за приложение на ИТ в обучението по Български език и литература във втори клас. Реализирани са методически разработки по български език и литература от учебното съдържание за втори клас с помощта основно на програмите, включени в обучителната платформа Google G Suite – Google Drive (Гугъл диск), Google Sites (Гугъл сайтове), Google Presentations (Гугъл презентации), Google Forms (Гугъл формуляри). За уроците по четене се използва onlinequizcreator.

Създаденото до момента „Електронно помагало по български език и литература за втори клас“ ще продължи своето развитие във времето. Ще се разшири неговото съдържание и ще бъде използвано както в часовете по български език и литература, така и самостоятелно от учениците.

Използвана литература:

1. МОН – учебна програма по български език и литература за 2 клас
2. Учебник по Български език за 2 клас, изд. Просвета Плюс, София, 2017 г., Димитрова П., Петрова Н.
3. Учебник по Четене за 2 клас, изд. Просвета Плюс, София, 2017 г., Димитрова П., Петрова Н.
4. www.mon.bg – посл. посетен на 25.06.2018 г.
5. www.onlinequizcreator.com – посл. посетен на 25.06.2018 г.
6. <https://drive.google.com/drive/folders/1g2U3PYj57sGHn8Y9Wyc5CbBc02r3YGK?usp=sharing> – всички приложения, описани в дипломната работа